

עטרת תפארת

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה
טור שבעי מהחברות הגרמ"י שניידר שליט"א

פרשת
יתרו
◆◆◆
שנת
תשפ"א
◆◆◆
גליון 89

נח התורה

ומי שרוצה להשיג מעט בבחינת עפר אני תחת כפות רגליו, שמצאנו בלשונו הזהב של מרנא הגאון רבי עקיבא איגר זצוק"ל ועוד, ה' יכול לראות את זה אצל רבי יצחק זצוק"ל, דבר שקשה לבטא בכתב, אך דבריו המפורסמים שה' מדבר ברבים, יעידון על כך יותר ממאה עדים. וכן זכיתי לראותו בבואו אל הקודש פנימה, אצל רבינו לפני כמה שנים, באיזה סוג התבטלות נכנס, עם חן מיוחד שניתן לעניים.

ומעניין ה' לשמוע את שיחתם על זקנו מרן בעל ה"ברכת שמואל" זצוק"ל, כשסיפר לו רבינו שבילדותו היה בקמניץ אצל דודו, הגה"צ ר' שלמה חיים גורפינקל זצ"ל גברא רבא שה' מורה הוראה שם, ובליל ראש השנה אחרי הסעודה הלכו לרבי ברוך בער זצוק"ל, ורבי ברוך בער שימח את הציבור מאד בשירה וכדו', עד שאשתו הרבנית ע"ה התפלאה הרי היום ראש השנה?

ואמר ע"ז רבינו, רבי ברוך בער היה יכול להיות שמח בר"ה, כי הוא היה בסדר גמור...

כי הם חיינו...

והנני מרגיש חובה להדגיש נקודה אחת, שהתעוררתי מצוואתו הקצרה. חז"ל אומרים בג' דברים אדם ניכר, בכוסו, בכיסו, ובכעסו.

אך כמדומני שישנו דבר נוסף ששייך לרשימה, והוא מבחן אמת, "בצוואתו", שבזה ניכר מה יש בתוך תוככי נימי נפשו, כי כאן זה רגע האמת. ומה מעניין אותו דבר אחד "עסק התורה" בעיון, ובדרכי סבו הגדול מרן בעל הברכת שמואל זצוק"ל.

ומחמת זה מתחנן שלא יהי' לצאצאיו ותלמידיו שום קשר עם מכשירים שאינן תואמים לשקיעות בתורה.

כזה היה בריח התיכון לאורך כל ימיו הארוכים, וכך שואף שימשיכו צאצאיו ותלמידיו הרבים.

יהיו הדברים לתועלת, ותהא נשמתן צרורה בצרור החיים. ואנו אין לנו אלא להתחנן בכל לב, יהי רצון מלפני אבינו שבשמים, "לקיים בנו חכמי ישראל" וכו'. ולא ישמע עוד שוד ושבר בגבולנו.

קבלת התורה – אושר הבריאה

והנה אנו עומדים לקראת שבת קודש פר' יתרו - קבלת התורה, היום "המאושר" של הבריאה, כפי שהי' רבינו מרבה לומר, וכמו שאחז"ל שעד לאותו יום, הי' העולם רועד - ארץ יראה, שמא לא יקבלו ישראל את התורה ויחזור לתוהו ובוהו, וברגע שקבלו את התורה, שקטה, נרגעה.

סילוקן של צדיקים

הנה בשבוע זה, הלכו לעולמם ביום אחד, שני זקני תלמידי חכמים מופלגים, שרידים לדור דעה, שהאצילו בתורתם עשרות רבות בשנים על אלפי תלמידיהם.

הלא המה מרן ורבנן הגאונים הגדולים רבי משולם דוד סולובייצ'ק זצוק"ל ורבי יצחק שיינר זצוק"ל. ונשתדל להביא מעט בבחינת דבריהם זכרונם.

הנה מרן רבי דוד זצוק"ל הי' בידידות עם רבינו עוד מילדות, בעיר מולדתם בריסק. ורבינו סיפר שזכר את השלו' זכר של רבי דוד, ושהי' מורה הוראה אחד שהי' קצת מתח אתו, וכשהגיע לשלו' זכר אצל הרב, דברו ע"ז שרואים שיורד המתח.

ומפעם לפעם הי' רבינו פוגשו, ומדברים בלימוד, ורבינו הי' חוזר אח"כ בביתו את הדברים ששאל אותו, ומה שענה לו, ויש דברים שגם שנים אח"כ הי' מזכירן.

ובזכרוני כעת דבר אחד, ששאל אותו רבינו בפר' שמיני, שכשלא ירדה אש מן השמים, מביא רש"י שהיו ישראל נכלמים וכו' ואמרו כל טורח שטרחנו וכו', ותמה רבינו הרי קיימו מצוה בעצם בניית המשכן, ולמה לא נחשב בעיניהם, [ראה אילה"ש].

וכשפגש את רבי דוד, הק' לו את

זה, והשיב דכיון שמבואר ברמב"ם שכל מטרת בית הבחירה הוא כדי להקריב בו קרבנות, ממילא בלי זה, לא נתקיימה המצוה, וכן היו עוד דברים, אך אין כאן המקום.

וסיפר לי א' מתלמידיו, שהיתה לו שאלה קשה, והתייעץ עם רבי דוד מה לעשות, ואמר לו רבי דוד שרבינו מכיר את הנושא מקרוב ושישאל אותו. והוסיף שהוא יסדר לו תור, ע"י בן רבינו יבלחט"א הגאון רבי משה שליט"א, שמתפלל אתו בשבת. ולאחר שבת קרא ר"ד לבחור, ואמר לו שתאם עם ר' משה שיבוא ביום פלוני בשעה 8 בערב, ולאחר מכן קרא לו לברר מה השיב לו רבינו.

עוד שמעתי השבוע חידוש מא' מבחירי תלמידיו שיחי', שסיפר לו רבי דוד, שפעם אחת ראה את רבינו בשיעור אביו מרן הגרי"ז זצ"ל בבריסק, לפני שיצא רבינו ליסוע לשווייץ, ולמדו אז בשיעור מס' מעילה.

עפר אני תחת כפות רגליהם

ובבואי להזכיר מדברי מרן הגר"י שיינר זצוק"ל קשה לדבר, וכפי שידוע ומפורסם שכפי גודל מעלתו, שאי אפשר לתאר, כך היתה התבטלותו כעפר, מול גדולי זקני הדור, באופן מופלא ביותר.

וכן מפליגים חז"ל הק' לקרותו יום חתונתו, יום שמחת לבו, ומה שייך יותר מיום כזה אצל הקב"ה.

כח תלמיד חכם, למעלה מהטבע

וכיון שתכלית הבריאה היא התורה, ממילא גם כל כוחות הבריאה משועבדים אליה, וכח "התורה" הוא הכח הכי גדול שיש בעולם.

ועד כדי כך האריך פעם רבינו לבאר, מדוע נס קריעת ים סוף, מזכירים כל הדורות, בתור נס ופלא, ואילו קריעת נהר גינאי, שקרע רבי פינחס בן יאיר, לו ולתלמידיו, ואפילו לגוי שליווה אותם, כמובא בחולין דף ז' ע"א, לא נזכר שצריך לעשות לזה זכר, וגם חז"ל הק' לא עושים מזה משהו מיוחד, היתכן?

וביאר רבינו [וכמדומני שנמצא באור החיים הק' עד"ז] שקריעת ים סוף היה "לפני מתן תורה", וזה היה באמת שינוי מהטבע שקבע הקב"ה בבריאה, וכמוכן זה נס גדול מאד, ומזכירים אותו תמיד.

אבל רבי פינחס בן יאיר היה אחרי מתן תורה, ואחרי מתן תורה יש כח לתלמידי חכמים לשנות את הבריאה, ואי"ז נחשב שינוי הטבע, כי זהו הכח שנתן להם הקב"ה, למעלה מן הטבע. ולכן ג"כ כל הניסים שעשה רבי חנינא בן דוסא, דברים מופלאים מאד, לא עושים מזה עסק מיוחד, כי זהו כוחו של תנא קדוש.

כח זה נמצא "בכל הדורות"

וכך אמר רבינו בשיחה בכלל פוניבז' לפני מתן תורה, על הסוגיא בסוף מס' ראש השנה, עם רבן גמליאל ורבי יהושע: ועל זה בא רבי יהושע אצל רבי דוסא בן הרכינס לפשוט לו דבר זה, אם כח זה לעשות קידוש החודש כשעדיין לא נתחדשה הלבנה, וזה שקר גמור, קיים גם בדורות ההם. ודרש לו רבי דוסא את כל הילפותות האלו, ללמד שבכל דור ודור כל ב"ד שעומד לישראל יש לו כח זה, דלא ניתן רק לגדולים ביותר שהיו בכלל ישראל, אלא כל גדול שהוא בדרגה של משה רבינו לענין זה, דהיינו שאין שום פקפוק עליו, יכול לעשות אפילו דברים כאלו שאינם באמת, מ"מ הוא מחדש בבריאה במציאות כאילו יש בה לבנה, ויכול לעשות שינוי בבריאה, וזה יכולים ב"ד שבכל דור ודור.

וכח זה כמו שראינו למעלה, נתחדש בכלל ישראל ע"י מתן תורה, וביום זה נברא כח זה בישראל. ויש לנו לראות מזה מה קבלנו במתן תורה, כח "נורא" זה.

ובודאי יש מדרגות מדרגות בזה, ואנחנו בדורנו קטנים מאד, אבל מ"מ גם לפי מדרגתנו הקטנה, יכולים אנו להגיע לבחינה מסוימת בזה, שגוי לא יכול להגיע אליה, ואפילו אם הגוי ישמור שבע מצוות לא יוכל להגיע, ויהודי יכול לפעול במעשים שלו הרבה, ופועל בעולמות העליונים הרבה, וכל אחד ואחד לפי דרגתו יכול לפעול גדולות ונפלאות, עכ"ל.

כוחו של המהרש"א

וכך שמענו מפ"ק כמה מעשים מופלאים שבאו מכח התורה, ונזכיר בעז"ה כמה מהם.

מעשה שהיה אצל המהרש"א שזרקו אויבים "פצצה" לבית הכנסת בעוד הציבור מתפלל, וחדרה הפצצה מהגג לאור בית הכנסת, ואמר המהרש"א שתעצור, ובלשונו הטהור, ה' אומר שצעק המהרש"א "שטיי" פי' תעצרי, ונשארה תלויה באויר!! ואח"כ הורידה ועשו ממנה כוור לבית הכנסת.

קרבו נתנאל

וכן סיפר שכשנפטר בעל הקרבן נתנאל, היה מקום בדרך לבית החיים שהיתה סכנה לעבור שם מפני הגויים, ואמר לפני פטירתו שיניחו לעגלה עם הארון ליסוע לבד שם, וכך ה' שנתנו לארון ליסוע לבד, וכשבאו הגויים להשליך אבנים וכו' נתרומם הנפטר ונעמד... וברחו כולם מפחד! ונתפרסם הדבר בשעתו בעיתונים שלהם, ויהי לנו. [כמדומני שמעשה זה סיפר לו הגאון רבי שמואל איינשטיין זצ"ל מצאצאי הקרבן נתנאל].

הצדיק מרעננה

כמו כן היה ברעננה צדיק גדול הרה"ג רבי יצחק הוברמן זצוק"ל, שהי' ידוע לבעל מופת, ורבים היו משחרים לפתחו, ואף סיפר רבינו מעשה נורא שהי' עמו בגילוי אליהו בברית, ששאל אותו שאלה למעשה.

ואמר רבינו שכוחו הגדול נבע מכח "התמדתו העצומה". ובצעירותו למד בישיבה בוורשה אצל מרן הגר"ז זצוק"ל וגיסו הגאון המופלג רבי הירש גליקזון זצוק"ל, ואח"כ כל ימיו ה' לומד בהתמדה מופלגת, לכן זכה לכוחות טמירים.

יהודי פשוט ששוקד על משניות

וכמו כן סיפר שהי' בחו"ל יהודי פשוט, כמדומני שהי' חייט, ובסוף ימיו ה' גר אצל בנו, והי' לו חדר בחצר, ולמד כל הזמן משניות, והי' מקובל שברכותיו מתקיימות, והיו באים אליו הרבה לקבל ברכה, והכל הי' מכח לימודו. וכן עוד כמה וכמה מעשים נפלאים.

רבינו זצוק"ל

ואף אנו נאמר שראינו דברי מופת אצל רבינו, הרבה פעמים, וקשה לפורטם כאן. ושלא לדבר על כח ברכותיו, שראינו בפועל את כוחו למעלה. ואף שנמנע מאד מלהיות "צדיק גוזר", בכל זאת ראינו שהקב"ה מקיים, ובפרט כשהי' מברך בצורה ודאית, למשל עד יום פלוני זה יסתדר, כך הי' מתקיים בדיוק.

היסוד הוא, שתורה זה הכח הכי חזק שיש בעולם. ולכן גם בתקופה זו, שהעולם סוער, ואין אתנו יודע עד מה, עלינו לשמוע לדברי רבותינו גדולי הדור שליט"א המורים להתחזק "בתורה" שזהו הכח שיסיר מעלינו את כל הגזירות רעות.

יהי רצון שנוזכר להתחזק כראוי בהתמדה ועמל התורה, ונזכה כולנו לראות ישועות גדולות, ונפלאות, בכלל ובפרט.

זהירות מדיבור בשעת התפילה

ולסיום נזכיר את נשמת הבחור היקר מיכאל ב"ר אברהם קוט ע"ה שנלב"ע בימים אלו, ולא זכה להקים בית בישראל, אך יש לנו ללמוד מדרכיו, שהי' מעורר בכל עת שלא לדבר דברי חולין בזמן התפילה, ואם נתחזק בזה, יהי' הדבר לעילוי נשמתו.

ובאמת נושא זה, חיזקנו מאד בשנה שעברה, הרה"ג ר' חזקי' יוסף פלמן זצ"ל, עם החלום הנורא מאביו הגדול הגר"ב צצוק"ל, כפי שהתפרסם אז.

ובשבוע הקרוב, יום השנה לפטירתו, ובודאי מצפה שימשיכו להתחזק בענין זה, וכפי שעוררנו יבלחט"א גדולי הדור שליט"א שמי יודע אם לא בשביל זה נזרקנו מבתי כנסיות.

וככל שנתחזק בזה יותר ויותר, זכות זו תעמוד לכולנו, להניצל מכל צרה וצוקה ומכל גע ומחלה, כפי שישד התו"ט, והזכרנו כבר כמה עורר רבינו זצוק"ל לזה.